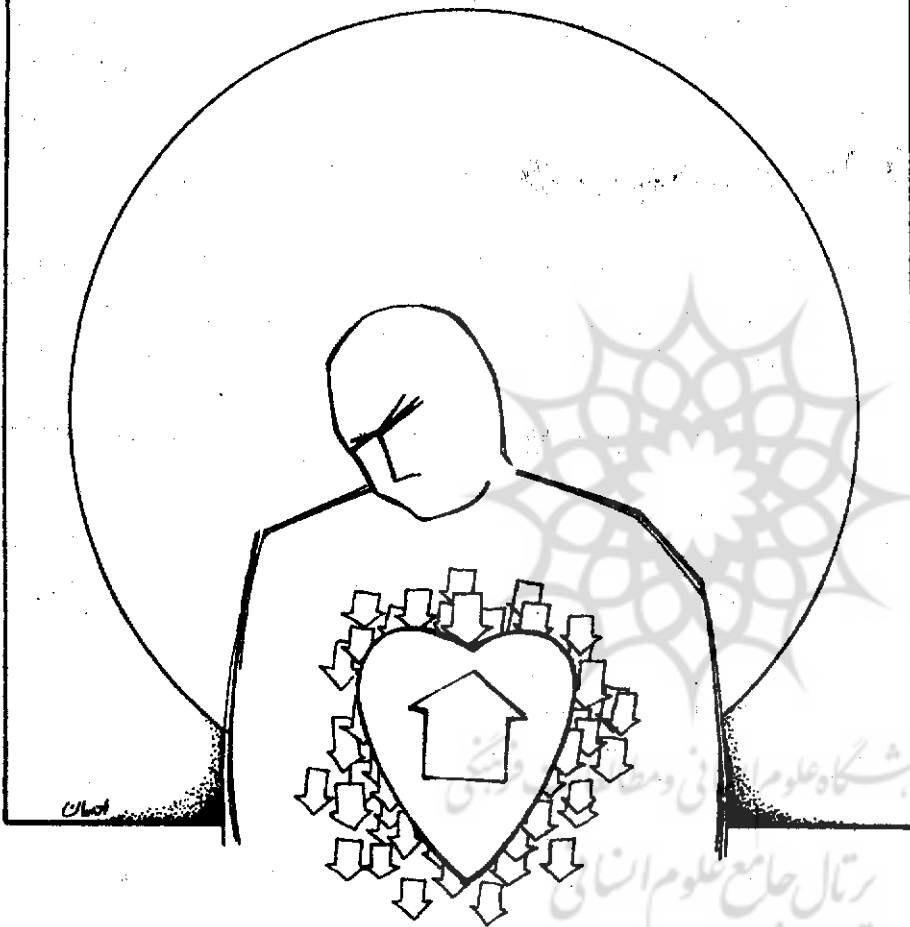

مقدمه در ادامه سلسله درسهای عرفان عملی حضرت آیت الله مشکینی به ذکر مرضیهای روحی انسان پرداخته شد و نقش گناه را در ایجاد حجاب بین انسان و خدا بیان کرده و در شماره گذشته به این تعبیر رسیدیم که ترس از خدا روح را از آلوده شدن به گناه باز می‌دارد. در این شماره ادامه بحث و همچنین پرسش و پاسخی که در پایان این جلسه بعمل آمده از نظر شما می‌گذرد.

نکاتی چندپیرامون: «گناه»، «توبه» و «شفاعت»

ترس قیامت مال متقین نیست مال خائفین علی... نیست در روایت لورد القیامة المرسل المتقین. قیامت با آن عظمت و هنگامه، عروسی متقین و خائفین از پروردگار است. خداوند دو تا ترس را در دل کسی جمع نمی‌کند. دوستان از...! بترسید که دیگر از هیچ چیز نخواهد ترسید. آنوقت بدنیاش در آیه ۲۶ سوره مبارکه الرحمن می‌گوید: **مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ** کسب که از... بترسد و از افتادار و سلطه و عظمت و ملکوت و جبروتش بترسد دو بهشت به او می‌دهیم. یعنی چه؟ آیا یک بهشت برای اهل و عیالش می‌دهند و یک بهشت بر مهمانانش می‌دهند که برخی از مفسرین

گفته‌اند آنها دارای خدم و خشمی، دارای عظمت و بزرگی هستی یک روزی تصمیم می‌گیری هر که در بهشت هستی و همت کنی جا لازم داری نه. ممکن است بگویند: **وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٌ** یک جنت برای حالت خوف است و یک جنت برای عمل معلول این خوف است. بهشتی برای سبب و بهشتی برای مسبب اگر اجازه بدهید من معنای سومی بر این عبارت بگویم:

وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٌ

این تشبیه جنتان برای تکریر است جنتان است

هِنَّ الْجَنَّةُ بَعْدَ الْجَنَّةِ

آنها تکامل داری آنها حرکت می‌کنی حرکت‌های معنوی و حرکت‌های بهشتی داری همچنانکه این دنیا، دنیای حرکت است و از فراتر اتمی اش گرفته تا کیهانها و زمین

هُوَ أَنَا لِمُؤْمِنُونَ

می‌گوید مرتب اینها در حرکتند و این جهان همیشه مانند رومخانه سیال و سیار است. انجام رویه کمال داری می‌روی. منتهم کمال اینجا منتهم می‌شود و تمام شدنی است کمال اینجا نامتناهی است. توهم بر لب گری در ابدیت نامتناهی می‌شوی.

هُوَ لِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٌ

این احتمالی است در آیه. جمله‌ای هم از یکی از برجسته‌ترین شاگرد مکتب اسلام خدمت دوستان عرضه بدارم و از خدا بخواهم که از این نعمت‌های فراوان که به دوستانش عطا کرده است ما نیز چیزی دریافت کنیم چیزی به دست ما برسد سلمان عظیم‌الشان ایرانی این مردی که از ابتداء جوانی و ترجمه به تکلیف افتاد دنبال پی جویی حقیقت و از

شهری به شهری، از کشوری به کشوری، از محیطی به محیطی رفت هرجا شنید عابدی دارای حقیقتی است زانو در مقابلش زد، هرجا شنید عالمی دارای علمی است مدت‌ها شاگردی کرد، هرجا شنید رهبری است دنبالش رفت، هرجا شنید راهی است به دنبالش افتاد و آنقدر جستجو کرد که می‌گویند:

مَنْ جَدَّ وَجَدَّ وَ مَنْ دَقَّ بَابًا وَلَجَّ وَلَجَّ

دل‌های ما به حقیقت اهل بیت و به لطف بتابان
 «آمین» دل‌های ما را به نور ایمان و قرآن روشن و
 منور بگردان تا نور ایمان و این خوف، ما را به سزای
 انجام همه وظایف و آنچه که رضای تو در آن است
 حرکت دهد پروردگارا امام امت ما این مرد الهی
 بزرگ ما این نعمت عظمی را برای ما مستدام بدار
 سلامهای خالصانه ما را به ساحت عظمت انسان
 بزرگ معصوم حضرت ولی عصر ارواحنا له الفداء
 برسان خدایا قلب مبارک او را از مراضی و
 خوشنود بگردان.

سئوالها:

سئوال اول: دوستی از دوستان پرسیده گناهان
 گذشته چه تاثیری در روح دارد؟
 جواب: بعد از توبه هر گناه نقطه سهایی در دل
 انسان پیدا میشود یا نظیر آینه ای که او را غیر
 بگیرد اگر زود پاکش کردید با آب توبه شستند باز

خلاف پیدا میکند و اگر گناهی روی گناه اضافه شد
 مثل آهنی میشود که زنگ بزند توبه به این زودی
 آنرا پاک نمیکند باید توبه کرد اما بقدری باید
 مواظبت کرد و صیقل داد تا آن آهن دوباره شفاف
 شود پس گناهان این اثر را دارند و باید کوشید این
 اثر را به تدریج از بین برد.

سئوال دوم: انسان در حال نماز متوجه چه چیز
 باید باشد؟

جواب: این یک مسئله مشکلی است و یکی از
 آزمایشات بزرگ الهی است برای ما. ای شنونده
 اگر هنر داری دورگت نماز بخوان که از اول تکبیر
 تا سلامش یلت با او باشد و هیچ جا تفرقه باشد **طَهْرًا
 الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ**

توی کوچه داری راه مبروی

با رفیقت داری حرف میزنی، میگویند یکی از
 علامت اینکه انسان، انسان کامل و مقتدری و مسلط
 بر خویش باشد این است که بتواند چند دقیقه خود را
 به یک جهت خاصی متوجه کند و برنگردد خود را
 متوجه کن در حال نماز اگر عبادت نماز را بدانی به
 معنای عبارات که میگوید **... الصلوة**

ای بی نیاز، من سر تا پا نیازم در برابرت ایستاده
 ام اگر سبحان... میگوئی ای متزه، درخواست میکنم
 که مرا هم متزه کنی اگر معنی را بلد نیستی خدا
 بهشت، آخرت، جهنم و گناه و توبه و رحمت همه اینها
 را در جفت بیلور که تأخر نماز با او باشی و در وقت
 اثر بگذارد.

سئوال سوم: گناه از چند سالگی نوشته میشود؟

جواب: انسانی که پسر است ۱۵ سالگی تمام شد.
 افتخار خطاب... را پیدا میکند دیگر او را آدم
 حسابش میکند خدا با او حرف میزند بنده من بخوان
 از خواب بیدار شو کار خوب کن کلرید نکن از
 شانزده سالگی مخاطب به خطاب... میشود یک نفر
 میگفت هر وقت قرآن به خوانم و این جمله را بگویم
 که خدایا مفرماید
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

آنچنان مسرور میشوم که در پوست خود
 نمیگنجم خدا دارد با من حرف میزند میگوید **يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ آمَنُوا**

ای گروهندگان ای بنده من این افتخار است برای
 من که چنین خطایی به من متوجه شد.

بله در صفحه ۵۵

❁ اگر گناه روی گناه

اضافه شد مثل آهنی می شود که
 زنگ بزند، توبه به این زودی
 آنرا پاک نمی کند باید توبه کرد،
 اما بقدری باید مواظبت کرد و
 صیقل داد تا آهن دوباره شفاف
 شود.

❁ همانطور که این دنیا،

دنیاى حرکت است و از فرات
 اتمی گرفته تا کهکشانشا و زمین
 و جهان همیشه مانند رودخانه
 سیال و سیار است، در آخرت هم
 رو به کمال می روی منتهی
 کمال اینجا تمام شدنی است،
 کمال آنجا نامتناهی است.

گفت پشمیر که چو کویی دری
 عاقبت زان در بیرون آید سری
 تا رفت و پیدا کرد به مدینه رسید در مدینه هم
 چیزی را ندید و کسی را ندید به امید اینکه به آن
 حقیقت والا برسد به آنجا که باید بشر پرواز کند تا
 برسد به آنجا، روزی شنید آن پیامبر از مکه به مدینه
 هجرت میکند روی درخت بود خرما می چید، دید
 عده ای دورش جمع شده اند شمع وجودش را پروانه
 ها گرفته اند از کوچه دارد میاید از آن سر درخت تند
 و تند پایین آمد از دیوار باغ بالا رفت دید همان
 قیافه ای را که میخواهد پیدا کرده است همان جمال
 نورانی را پیدا کرده است ای خدا گم گشته خودم را
 پیدا کرده ام ای خدا چهار صد سال راه رفته تا به هدف
 رسیدم و چه هدف ارزنده ای ای خدا از راههای دور
 به سراغ اسلام آمدم تا این قیافه زیبای نورانی را
 پیدا کردم مسلمان شدم سلمان از صاحب باغ
 ولرباش که بیهوش بود کسی خورد که چرا وقتی او
 آمد بهش نگاه کردی مگر او چی است و کی است؟

جوشن کبیر بخوانید هزار اسم... در آن دعا گفته
 شده و هر اسمی محتوایی دارد بزرگتر از زمین و
 آسمان یا من فی الحساب هیبت ای آن کس که
 عظمت ایبت هیبت او در آنجا برای بشر روشن
 خواهد شد و میگویند که بیا کتابهایت را بگیر بیا
 سرمیزم، اتفاقی هوا... آن روز روزی است که همه
 باید به محکمه کشیده شوند سلمان میگوید من از آن
 روز میترسم و هر وقت به آن روز فکر میکنم
 گریه ام میگردد و اشکم جاری میشود این خوف
 است و چه صفت ارزنده ای است اگر من از این
 عرائض این نتیجه را گرفته باشم که دوستانم متوجه
 شده باشند که ما یک چنین حالتی را لازم داریم پیدا
 کنیم وگرنه مریمضم، آن جامعه که خوف... در دلشان
 نباشد جامعه مریمض شرقی و غربی امروز است و آن
 جامعه، جامعه منحل است و جامعه حیوانی است اگر
 ترقی و تعالی و تمدن، توپ و تانک، مسلسل و
 اقتصاد کامل همه چیزشان فراهم باشد یک مشت
 حیواناتی هستند که بس که خورده اند چاق شده اند
 یک مشت حیواناتی هستند که جز حیوانیت
 جانی ندارند اینها نمیتوانند بپزند اینچورها نباشد آن
 دل را پیدا کند، که این نعمت خوف در آن باشد از
 خدای بزرگ درخواست میکنیم و عرض میکنیم
 پروردگارا ای عظیم الشان ای صاحب مهر و لطف و
 رحمت بر بندگانی ای رؤف به همه بندگان
يَا رَحْمَنُ الدُّنْيَا وَ رَحِيمُ الْآخِرَةِ

خدا از این نعمت خوف آنقدر در دل ما وارد کن
 که ما را از گناه جلوگیری باشد «آمین» پروردگارا
 جامعه ما را جامعه الخائفین من الله را غیر الخائفین
 من غیر الله قرار بده. پروردگارا نور ایمان را در

سخنی پیرامون «گناه»...

سوال ۴: این آقا گفته است که رابطه بین خواهران و برادران در ارگانها چگونه باید باشد؟
جواب: البته دوش به دوش برادران و خواهران هم در نهادهای مختلف فعالیت میکنند و کوشش مینمایند و این مطلب را بارها عرض کرده ام به خانها توجه پیدا کنید به آن آزادی که طاغوت و عاری از مهر به شما داده بود و به این آزادی که امام امت یعنی طبق دستور اسلام به شما داده اینک امروز شما خواهران در غالب نهادها شریک هستید دوش بدوش مردها خدمت گذار ملت هستید در فرهنگ هستید (آموزش و پرورش) در جهاد سازندگی هستید حتی در مسائل نظامی و انتظامی به اندازه قدرتتان شرکت میکنید و دارید خدمت به اسلام و جامعه میکنید اما حجابتان هم بچسباند... سرچاهی خوش هست شما الان مصالح یک زن اسلامی را دارید خدمت یک زن اسلامی را انجام میدهید اما فحشاء و منکر محیط اروپا را هم ندانید اما زمان بهلوری آزادی بود لعنت بر آن آزادی دهندگان و آن آزادی، آنها را آزادی داده بود یعنی یک محیط اروپایی کامل هر چه فساد بود از آنها حاصل میشد و زنها را وسیله فروش کالاها و قماشها و پارچه های خودشان قرار داده بود وسیله تامین خورسائی ادارات قرار داده بود هیچ کاری هم از آنها برای جامعه نبود پس فحشاء آن بود و عفتی هم در کار نبود شما را به خدا یک مقایسه بین این آزادی که اسلام میدهد و بین آن آزادی که اروپا پرستان میدهند بکنید ببینید کدام عادلانه تر است. اما اینکه بطور آنها با هم دوست باشند اگر دوستی خواهر و برادر به این است که یک کلمه حرف میزند سوالی جوابی - میروند دنبال کارشان این عیب ندارد اما نه

میخواهد مدتی با هم دوست باشید یک جا بشینید صحبت کنید، غذا بخورید این راهش این است که اگر خانم از پدرش اجازه بگیرد یک عقد شرعی بخوانند همانجا دوست باشند و همیشه هم دوست باشند چه عیب دارد حال اگر این تشریفات نباشد کجای دنیا خراب میشود باید یک عهده جمع بشوند آنجا باید پرتغالیهای خولی گنده باشد در جشن عروسی باید شیرینی ها چنین و چنان باشد این تشریفات یعنی چه؟ دوست شوید برای همیشه دوست خدائی هم بشوید و دوست دنیوی هم بشوید انشاء... فرزندان صالحه هم در این دوستی برای شما برسند.
سوال ۵: آیا شفاعت با آیه «مَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ» منافات ندارد؟

نه آقا هیچ منافاتی ندارد شفاعت هست و پیامبر بزرگ و امامان و شهدا و حتی مؤمنان همه شفاعت خواهند کرد هر کسی به اندازه خودش و هر کس شفاعت را منکر بشود به این معنا که نه شفاعت تکوینی یعنی وساطت در تکوین و امثال اینها شفاعت تشریحی در آخرت هست طبق آیات روایات منکرش هم اگر عمدا انکار بکند البته ممکن است مورد شک در ایمان و کفرش باشد اما این شفاعت معنایش این نیست که مخالفت با قمن بعمل مثقال ذره خیر یره باشد آیه «مَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ» کارهای زندگی تو جز آنجا برایت نشان میدهم میفهمی یعنی در محاکمه همه چیز معلوم میشود و محکوم میشود بیهیبت یا میفهمد محکوم میشود که چقدر گناه کرده پس از این حساب محکومیت که آنجا نگاهش داشته اند که بپزند جهنم یکدفعه پیامبر گرامی میرسد آنجا ممکن است شفاعت کنند شفاعت هم در جور است شفاعت در

ثواب، یک عهده میبندد و میگویند یا رسول الله... این نماز ما این همه زحمت کشیدیم برای هر نماز یک اطاق داده اند. در بهشت این کم است برای ما ترا به خدا شفاعت کن برای نمازمان چه قدر بدهند شفاعت در ترفیع درجه، یک شفاعت در سقوط است خدایا این همه به من وعده شفاعت دادی، خدایا از این چند تا شلاق این بنده ات بگذر، خداوند میفرماید به خاطر تو گذشتیم و این مسئله شفاعت ما پس از تحقیق و ادله و استدلال که جایش نیست ثابت کردیم که یک مسئله عقلائیست و اگر شفاعت نباشد مفاسدی لازم است و دنبال آن مفاسدی میاید عقلائییشان شفاعت هست و خدا هم کارش غیر عقلائی نیست.

سوال ۶: کسی خدای نکرده شک در... و رسول کند چه طور میشود؟
اگر شک باشد خدای نکرده شیطان در دلتش وسوسه بیندازد او کجاست وجه جور ملأ آفریده اگر بود پس چرا... یک مطالبی در فکرش پیدا میشود فوراً برای یک چنین شخصی واجب است بی تردید هر لحظه که این افکار در قلبش پیدا شود این فوراً به متخصص فن و اسلام مراجعه کرده و بگوید و او مطمئن است که هر اشکال را جواب گو باشد و اسلام اینجور ادعا دارد میتواند از نظر منطق در مقابل هر شک و تردیدی و استدلالی جوابگو باشد باید فوراً مراجعه کند شک و تردیدش را زایل کند و مطمئن شود که زائل میشود و بعضی اینکه اینجوری شد انسان کافر نمیشود. اما اگر رویرو بشود و صحبت بشود و اثبات بشود ولی عناد بورزد کافر میشود مرتد میشود و اگر خدای نکرده مرتد هم شد اگر باز پشیمان شود و برگردد قبول است هیچ توبه ای رد نخواهد شد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی